

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-02-01
Besvaras senast
2023-02-15

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2022/23:167 Korttidsreglering av vattenkraft

Vattenkraften är central och viktig för Sveriges energiförsörjning. Vattenkraften har också en stor påverkan på livsmiljöer som berörs av både anläggningar och reglering av vattnet.

Energimyndigheten bedömer att reglerbehovet i vattenkraften kommer att öka i framtiden. Myndigheten menar att teknikutveckling kan bidra till framtida förändringar i reglerbehov, och reglering kan komma att göras mer i användarledet. De klimatförändringar vi just nu lever med kommer att innebära ökade flöden. Dessutom ökar spill i vattenkraftverken till följd av nederbörds mängder, vatten som inte kan utnyttjas för elproduktion. Vattenkraften har ytterligare potential och kommer att utvecklas de närmaste åren.

Med tiden har så kallad korttidsreglering fått ökad betydelse. Korttidsreglering används för att snabbt styra vattenkraftproduktionen för att passa elanvändningens variation. Detta möjliggörs med den lagringskapacitet vattenkraften har. Vi vet alla att användningen av el fluktuerar över dygnet, och med korttidsreglering kan vattenkraftsbolagen snabbt släppa på eller strypa vattentillförseln i turbinerna. Även vindkraften ökar behovet av korttidsreglering.

Det låter bra med korttidsreglering, men den får också stora konsekvenser. Flödet i ett vattendrag kommer att variera mycket kraftigt på kort tid. Det ryckiga vattnet påverkar miljö, djur och människor.

Ett exempel på hur korttidsregleringen påverkar människor i vardagen är Dalälven. För sex år sedan infördes en omfattande korttidsreglering. Särskilt nedströms Näs kraftstation har påverkan varit negativ, och sommaren 2022 var det än kraftigare svängningar. I By kyrkby i Avesta kommun är problemen påtagliga. Där har en utvecklingsgrupp i byn försökt diskutera frågan och hitta möjliga vägar framåt. Just nu ser de stora utmaningar. På en cirka tre mil lång sträcka är det nästan omöjligt att använda vattnet som gjorts tidigare. Vattnets nivå varierar uppåt och nedåt med 50 centimeter till över en meter. Det påverkar jordbrukare då områden med bete plötsligt förvandlas till slam. Det påverkar den viktiga färjan vid Hovnäs, som inte kan gå som planerat. Att ha båt är ofta omöjligt. Ibland står båten på botten. Ibland är det svårt att nå den på grund av höga vattenflöden. Dalälven bär ett arv av industrialiseringen i

Dalarna med miljögifter på botten som nu riskeras att spridas upp på land. Dessutom påverkas djurliv och fauna när strandlinjen kan förändras mellan 5 och 150 meter med någon dags varsel. Näs vattenkraftverk verkar enligt utvecklingsgruppen inte heller synkronisera sin korttidsreglering med övriga kraftverk uppströms.

By utvecklingsgrupp har haft kontakt med både Fortum och Vattenfall. Men det har inte gett någon direkt effekt på deras problem.

Korttidsregleringen är en möjlighet för mer planerbar vattenkraft, men också en utmaning för människor, djur och natur. I dag sker korttidsregleringen med hänsyn tagen till elanvändning och i mindre grad till miljö och de människor som berörs. Skulle det kunna finnas vägar framåt där Sverige hittar samverkan och bra överenskommelser runt korttidsregleringen?

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga statsrådet Romina Pourmokhtari:

1. Kommer statsrådet samt regeringen att ta initiativ till att vattenkraftsproducenter ska ta ett större ansvar för att korttidsregleringen inte ska drabba miljö och lokalsamhällen på det sätt som sker i dag?
2. Kommer statsrådet samt regeringen att ta initiativ till att tydligare reglera korttidsregleringen för alla vattenkraftsproducenter?

.....

Lars Isacson (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch